№ 5 (153) Vilnia, 20 lutaha 1938 h. Hod XI.

Chryścijanskaja DUMKA

BIEŁARUSKI ČASAPIS — VYCHODZIĆ TRY RAZY U MIESIAC

Hutarka redakcyi z čytačami

Redakcyja „Chr. Dumki“ atrymlivaje mnoha roznaha rodu listoŭ. Niekatoryja z ich parušajuć spravy, na jakija adkazvać u addziele „Paštovaja Skrynka“ navat nie vypadaje. Voś-ža na pavažniejšyja listy budziem adkazvać u asobnych artykułach pad vyšejaznačanym zahałoŭkam.

K. R—ša: Vieršy Vašy atrymali. Čytali my ich uvažna i dumali nad imi. Dajšli da hetkich vysnavaŭ. Vy majecie techniku, umiejecie składać vieršy, ale ŭ hetych vieršach niama paezii. Ab vašych vieršach možna skazać, što heta vialiki bukiet, u jakim adnak krasak nadta mała, a mnoha travy. Što-ž rabić? Zdajecca nam, što kali-b vy toje ŭsio, što napisali vieršam dy paprabavali pierakazać prozaj, dyk badaj niešta vyšla-b lepšaje. Sprabujcie. Heta pokulšto. A kab hłybiej z vami ab hetaj spravie havaryć, dyk treba viedać, chto vy taki? Napišycie nam: svoj viek, što vy skončyli, čym zajmajeciesia i h. d. Čakajučy na vaš adkaz, pastarajemsia jaki adzin vaš vieršyk pamiaścić u „Zorcy“ ŭ addziele dla pačynajučych.

U. B—ski: Našy adnosiny da bratoŭ pravasłaŭnych biełarusaŭ vy acanili susim pravilna. Hetyja adnak adnosiny susim nia vykłučajuć patreby biełaruskaha relihijna-pravasłaŭnaha časapisu. U hetym kirunku dumajcie i namaŭlajcie pravasłaŭnaje duchavienstva. Damahajciesia tak-ža ad hetaha-ž duchavienstva biełaruskaj movy ŭ carkvie, pradusim u kazańniach, u propaviedziach. Viedama, heta ja sprava nia lohkaja, rožnyja našyja „pryjacieli“ buduć usiakimi sposabami da hetaha nie dapuskać i navat strašyć śviaščeńnikaŭ, ale na heta niama što hladzieć i ruk apuskać niamožna. Jašče adno: mylajecca toj śviaščeńnik, jaki dumaje, što „Chryścijanskuju Dumku“ vydajuć polskija ksiandzy. Kali-b tak było sapraŭdy, dyk my ciešylisia-b, ale, na žal, tak nia jość. Vy sami dobra viedajecie, jak polskija ksiandzy adnosiacca da biełaruskaj movy ŭ kaściołach, da biełaruskaj kultury i da biełaruskaha nacyjanalnaha ruchu ahułam. Dyk chto-ž nam pamahaje? Ksiandzy biełarusy i śvieckija padpiščyki, siarod jakich znachodziacca niatolki biełarusy kataliki, ale i mnoha biełarusaŭ pravasłaŭnych. Z usich vašych matarjałaŭ skarystajem, kali nia ŭ hetym numary, dyk u nastupnym. Duža padabałasia nam piśmo vašaj siastrycy Lidy. Maładziec jana. Piśmo hena nadrukujem u „Zorcy.“

B. Ł.: Vy pišycie, što dobra było-b u „Chryść. Dumcy,“ aprača filozofična-chryścijanskaha, davać niešta biespasredna relihijnaje, jak było daŭniej: adryŭki sa śv. Pisańnia, kazańni, žyćciapisy śviatych i h. d. Voś-ža my doŭha ab hetym dumali, radzilisia, słuchali rad druhich i dajšli da prakanańnia, što hetak, jak my ciapier redahujem, dyk ahułam ludzi i intelihiencyja, achvatniej čytajuć. Dumku adnak vašu biarom pad uvahu i budziem staracca, kab naš časapis, nakolki heta mahčyma, dahadžaŭ usim. Uvažajecie vy tak-ža, što prysyłanuju na „Chr. Dumku“ padpisku treba jak heta było da niadaŭna, kvitavać u samym časapisie, što heta maje svajo značeńnie. Voś-ža niemahčyma heta z hetkich pryčyn: padpiski, dziakavać Bohu, nabirajecca značny lik i kvitavać jaje ŭ hazecie, — heta lišniaja rabota dla administracyi, bo-ž treba i ŭ knihu zapisvać. Apрača-ž hetaha, mnohija, asabliva, što bolšyja sumy prysyłajuć, padpiščyki i achviaradaŭcy, imienna nia chočać, kab ab ich było viedama ci možna było dadumacca i prosiać, kab ab ich susim maŭčać.

A. K—ski: Ab našych adnosinach da łacinki i hraždanki ŭ biełaruskich drukach i što my dumajem ab tym, što Saviety akančalna, — navat i dla narodaŭ nie slavianskich, — pierachinulisia ŭbok hraždanki, napišam kaliniebudź druhim razam. Ciapier i tak užo zamnoha razhavarylisia.

Ab Biełarusach u Sojmie

Ciapier adbyvajecca Sojm Rečypaspalitaj Polskaj. Na hetym Sojmie čas ad času havorycca tak-ža i ab Biełarusach. Spatykajem tam ab nas hałasy časam całkom dla nas pryjaznyja. Hetkimi źjaŭlajucca vystupleńni ukrainskaha pasła Pełenskaha, jaki pry kožnaj nahodzie zastupajecca za Biełarusaŭ i parušaje biełaruskija spravy.

Voś-ža hety ukrainski pasoł u Budžetnaj Kamisii, padčas razhladu budžetu Ministerstva Ziemlarobstva, 20 I kazaŭ, što kali jdzie hutarka ab palepšańni ziemlarobstva, dyk treba pamiatavać, što Polskaja Dziaržava jošć dziaržavaj nacyjanalnaściaŭ, što ŭ skład jaje ŭvachodziać nacyjanalnaści ukrainskaja i biełaruskaja, jakija zasialajuć uschodniuju čaść dziaržavy sucelnaj masaj. Hetyja narody — heta pradusim ziemlaroby, ad dabrabytu jakich u duža viali kaj miery zaleža tak ža i dabrabyt usiej dziaržavy. Uznoŭ-ža 3.II u Budžetnaj Kamisii pasoł Pełenskij padčorkvaŭ, što Biełarusy, nia majučy dastatačnaha liku svaich biełaruskich škołaŭ, dzičejuć i časta chinucca ŭ bok kamunizmu.

Na plenumie Sojmu 10.II pramaŭlała tak-ža pasołka V. Pełčynskaja, jakaja choć mimachodam, tak-ža parušyła i spravu biełaruskuju ŭ Rečypaspalitaj Polskaj. Miž inšym jana kazała: — Polšč praznačana na toje, kab być arhanizatarkaj vialikaj pracy na ŭschodzie Eŭropy, a heta z tej metaj, kab być aporaj zachodniaj, chryścijanskaj kultury, apiortaj na volnym čałavieku i na volnych i niezaležnych arhanizmach dziaržaŭnych. Hetkaja polskaja misija vyciakaje z idei jahajłaŭskaj i z ducha maršałka J. Piłsudzkaha. Hetkaja polskaja dziaržaŭnaja palityka maje vialikija mahčymaści spałučeńnia miljonnaha ukrainskaha, biełaruskaha i litoŭskaha nasielnictva z Rečypaspalitaj sposabam jaknajtryvalejšym. Dziela hetych metaŭ— kazała dalej pasołka Pełčynskaja — urad pavinien mieć adpaviednuju prahramu palityčnuju, haspadarčuju i sacyjalnuju. Žadać ad uradu — kazała jana jašče — kab hramadzian PolšČy dzialiŭ jon na hramadzian polskaj i čužoj kryvi, anijak nia možna, bo hetym tolki škodzicca dziaržavie. — Hetki bolš mienš hałoŭny źmiest movy pasołki Pełčynskaj. Jak bačym, ab Biełarusach nie skazała jana ničoha kankretnaha — nia było tam movy ani ab patrebie biełaruskaj škoły, biełaruskaha jazyka pa kaściołach i carkvach, ani ab ziamielnaj reformie siarod biełaruskaha nasielnictva.

U hetkim sensie parušaŭ biełaruskuju prablemu ŭ Sojmie i pasoł Kopeć.

11.II u Senacie pramaŭlaŭ senatar Bečkovič, byŭšy navahradzki i pašla vilenski vajavoda. Voś hałoŭny źmiest jaho pramovy: — Siarod biełarusaŭ jošć vialikija mahčymaści asymilacyjnyja. Tolki treba ŭmieć da hetaha padchodzić. Padchod hety musić być apiorty na spraviadlivaści i dziela hetaha rabić roźnicu ŭ nasielnictvie z pryčyny jazyka ci vieravyznańnia anijak niamožna. Hetak robiačy, asymilacyju možna tolki spaźnić abo navat i susim pieračorknuć. Roźnicy hetyja — kaža senatar — byvajuć stasavanyja pry rehulavańni spraŭ ziamielnych, pry nadavańni pasadaŭ i h. d. Nie stvarajecca tak-ža asymilacyjnych mahčymaściaŭ i ŭ halinie kulturnaj. Biełaruskamu nasielnictvu časta adbirajuć biełaruskija knižki, viedama, časam, i niadobraha źmiestu, ale nie dajecca knižak biełaruskich źmiestu dobraha. Pašla zakryćcia biełaruskich kulturnych arhanizacyjaŭ, ciapier astajecca pustoje miesca, jakoje treba zapoŭnić niečym lepšym. Najbolš była-b tut pažadana miašanaja: biełaruska-polskaja praca. Niama biełaruskaj knižki, dyk biełarusy čytajuć rasiejskija. Niama biełaruskaj aŭdycyi ŭ radyi, dyk biełarusy słuchajuć biełaruskija kamunistyčnyja aŭdycyi, nadavanyja z Miensku. — Hetak kazaŭ senatar Bečkovič.

Hetak pasołka Pełčynskaja i senatar Bečkovič padchodziać da spravy biełaruskaj prablemy ŭ Rečypaspalitaj Polskaj. Na naš-ža pahlad prablemu hetu možna raźviazać jašče praściej: na padstavie vykanańnia nacyjanalna-kulturnych pravoŭ, zahvarantavanych Polskaj

---

AD. STANKIEVIČ

Biełaruski Chryścijanski Ruch

Histaryčny narys.

RAZDZIEŁ II. 5)

Pačatki śviedamaha biełaruskaha nacyjanalnaha ruchu i Biełarusy kataliki.

(1900—1910).

§ 1. — Fr. Bahuševič i pačatki biełaruskaha adradženskaha ruchu.

Fr. Bahuševič pamior, jak viedajem, u 1900 h. Hod hety sapraŭdy symboličny. Hod hety — heta rubiež, miaža, ad jakoj pačynajecca novy XX viek: novy ŭ rachunku času i novy ŭ žyćci Biełaruskaha narodu. Fr. Bahuševič, adchodziačy na toj śviet, pakinuŭ svajmu narodu testamant jahonaha adradžeńnia.

Fr. Bahuševič padabraŭ žyvyja rastki biełaruskaha žyćcia z XIX st., ahledziŭ ich i pryščapiŭ na całkom novy, śviedama nacyjanalny i adradženski hrunt. Dakanaŭ jon hetaha ŭ svajej nieśmiarotnaj „Bieł. Dudcy" i „Bieł. Smyku".

Fr. Bahuševič, u pracivienstvie da svaich mnohich papiaredńikaŭ, uzo ad narodu nie addzialajecca svajej klasovaściaj-šlachockaściaj, a čujecca z narodam niečym adnym, całkom supolnym i nieraździelnym. Dla jaho mova biełaruskaja — heta ŭžo nia mova „kmiotków", ale mova biełaruskaja, takaja, „jak i kožnaja inšaja", mova samastojnaja, a da narodu jon nia kaža ŭžo „vy i vaša mova", ale „my i mova naša". Słovam, Fr. Bahuševič užo całkom źlivajecca z narodam, ad imia jaho havoryć, dy bolš taho — jon u tvorach svaich sam narod havaryć ab sabie zmušaje. U tvorach Bahuševiča my ŭžo spatykajem dumki ab ideale poŭnaha biełaruskaha adradžeńnia: jak palityčna-hramadzkaha, tak i kulturna-nacyjanalnaha. I kali ab hetych ideałach nie napisana tam vyrazna, dyk dumki aŭtara, lohična ich raźvivajučy i ŭ ich unikajučy, na heta pakazvajuć

Suproć analfabetyzmu

Chto cikavicca i maje mahčymaść dy achvotu pryhladacca da žyćcia našaj biełaruskaj vioski, asabliva da žyćcia našaj sialanskaj mcładzi, musiŭ zaŭvažyć adnu sumnuju prajavu — prajavu h. zv. analfabetyzmu.

Treba adznačyć, što heta adna z najciažejšych pieraškodaŭ na šlachu da kulturna-aśvietnaha i haspadarčaha postupu našaha sialanstva. Sumna robicca hledziačy na maładoha čałavieka, daviedaŭšysia, što jon niahramatny, daviedaŭšysia, što jon tolki niekalki hadoŭ, jak končyŭ niekalki klasavuju školu, a ciapier umieje tolki raspisacca i vielmi słaba čytaje.

Dzie pryčyna hetaha sumnaha źjavišča?

Pryčyna tut nie adna i jaje treba šukać nia tolki ŭ škole, ale ŭ psychičnaj budovie moładzi, u hramadzkim asiarodziščy i inš.

Nad hetym da paradku dnia pierachodzić nielha. Tut treba hłybiej padumać ab hetych pryčynach, zrabić vyvady i abdumać sposab, kab spynić hetaje zło.

Škoła. Biazumoŭna, što škoła ŭ pieršuju čarhu maje abaviazak davać mocnyja i tryvałyja asnovy vychavańnia i aśviety. Dziela hetaha škoła, asabliva škoła pačatkavaja, vykonvaje naležna svoj vialiki i adkazny abaviazak, navučajučy dziaciej tolki ŭ rodnaj ich movie, u takoj movie, jakoj jany havorać z svaimi baćkami, radnioj, svajakami doma i jakoj parazumievajucca miž saboju.

Kab uścierahčy moładź ad analfabetyzmu, treba dać škole mahčymaści naviazańnia biespasrednaha kantaktu z dušoj dziaciej — vučniaŭ; treba mieć mahčymaść vučyć dziaciej vučycca, a nia tolki vučyć ich havaryć, čytać i pisać. Pry hetym treba mieć školnuju adpaviednuju lekturu ŭ padručnaj biblijatecy tak-ža ŭ rodnaj movie vučniaŭ i blizkaha, svajho, zrazumiełaha źmiestu. Apračа hetaha kožnaja škoła pavinna vypisyvać u školnuju biblijateku dziciačuju hazetku, taksama ŭ rodnaj movie vučniaŭ.

Siamja. Asabliva našaja, biełaruskaja sialanskaja siamja najmienš adpornym źjaŭlajecca asiarodździem analfabetyzmu. Nia redkaja adsutnaść u sialanskich chatach navat śledu drukavanaha słova; adsutnaść pačućcia patreby drukavanaha słova stvaraje idealnyja varunki dziela analfabetyzmu. Adsutnaść samaaśvietnaj atmasfery ŭ sialanskaj chacie nia moža vytvaryć u maładoj dušy padrostka žadańnia knižki, hazety i ahułam nakiravać na šlach samaaśviety. Pamahaje tak-ža analfabetyzmu biazhłuzdaje adstrašvańnie biełaruskich sialan ad biełaruskich hazet i ahułam ad biełaruskaj litaratury.

Hramadzianstva. Na hramadzianstva ŭ hetaj spravie kładziecca vialiki abaviazak i vialikaja adkaznaść za budučyniu našaj moładzi. Hramadzianstva pavinna pamahčy škole ŭ vykanańni joju vialikaha svajho abaviazku — hramadzianstva pavinna pamahać škole ŭ baraćbie z niahramatnaściaj i praŭna i mataryjalna; praŭna — pavinna stvaryć varunki ŭ škole navučańnia, zhodna z vymohami pedahohiki, u rodnaj movie vučniaŭ, a matarjalna — dać mahčymaść škole mieć školnyja padručniki ŭ dastatku i adpaviednuju padručnuju biblijateku z dziciačymi časapisami, tak ža ŭ rodnaj movie vučniaŭ.

Paza škołaj, dziela vytvareńnia samaaśvietnaj atmasfery, hramadzianstva pavinna padbać ab adpaviednyja kulturna-aśvietnyja arhanizacyi dla moładzi, taksama ŭ rodnaj movie hetaj moładzi.

Hetkim i tolki hetkim sposabam mahčyma i treba zmahacca z analfabetyzmam dy ahułam z niahramatnaściaj i ciemraj u narodzie.

Jp.

Kanstytucyjaj usim nacyjanalnym mienšaściam, raźvivać ideju harmanijnaha sužyćcia narodaŭ, jak sapraŭdy volnych z volnymi i roŭnych z roŭnymi.

M. K.

---

całkom jasna. U asnovu hetaha biełaruskaha adradženskaha ideału Bahuševič kładzie pradusim adradžeńnie nacyjanalna-kulturnaje: „Nie pakidajcie movy našaj biełaruskaj, kab nia ŭmiorli“ — kaža jon.

Klič hety biełaruskaha Patryarchi byŭ pačuty šyroka. „Dudka“ i „Smyk“, vydavanyja dziela cenzurnych pryčyn nia ŭ kraju, a zahranicaj, šyroka raschodzilisia pa šerych biełaruskich vioskach, budziačy i ŭśviedamlajučy ciomnych synoŭ jaje da śviedamaha nacyjanalnaha žyćcia. „Dudka“ i „Smyk“ — heta byli badaj adzinyja biełaruskija knižki, jakija służyli abudžeńniu ŭ narodzie jaho nacyjanalnaj śviedamaści ŭ pieršym dziesiatku XX st. Usia, badaj biaz vyniatkaŭ, biełaruskaja intelihiencyja ŭ hetym časie nacyjanalna ŭśviedamlałasia dziakujučy Bahuševičavaj „Dudcy“ i „Smyku“. I siańnieśnija mnohija staryja dziejačy na nivie biełaruskaha adradžeńnia śviedamaść svaju viaduć pieravažna ad tych-ža Bahuševičavych knižak.

§ 2. — **Dva kirunki: evalucyjny i revalucyjny.**

Pasłušnyja kliču Bahuševiča, na nivie biełaruskaj siam i tam pačali pajaŭlacca biełaruskija pracaŭniki-dziejačy. Byli heta śpiarša, tak-ža badaj vyklučna, Biełarusy kataliki. Ale ŭžo ŭ ich psycholohii namiačajecca rožnica. U ich jak razumieńnie samoj sutnaści adradžeńnia, tak i metady, sposaby da jaho viadučyja ŭžo nie adnolkavyja, a roznyja. U pracy biełaruskich adradžencaŭ pieršych piaci hadoŭ XX st ŭžo pajaŭlajucca dva kirunki: evalucyjny — kirunak, što bolš spadziavajecca zrabić dabra dla Biełaruskaha narodu pradusim darohaj kulturnaj, tvorčaj pracy i revalucyjny — kirunak, što bolšuju maje vieru ŭ siłu vonkavuju, u revalucyju.

Ale mylaŭsia-b toj, chto-b hetyja dva roznyja taktyčna i ideolohična biełaruskija kirunki razumieŭ pasučasnamu, jak kirunki, majučyja svaje asobnyja prahramy i svaje asobnyja masavyja arhanizacyi, źviazanyja svaimi ŭłasnymi asobnymi statutami. Nie. Heta byli nievialičkija hrupki ludziej, jakija, praŭda, adčuvali miž saboj rožnicy ŭ razumieńni biełaruskaj spravy, ale heta razumieńnie było prynamsi da 1905 h., čysta teoretyčnaje i pieravažna taktyčnaje. Treba viedać, što ŭsim tady Biełarusam

„Biełaruski."

Słova „biełaruski," katorym pryniata nazyvać naš narod, niekatorym ludziam jość nieŭspadobu. Ale heta nie tamu, što moža kamu hetaje słova reža vušy. Nie! Bo kab heta było tak, to tyja mahli-b vydumać dla našaha narodu jakiści druhi nazoŭ. Jak naprykład, susiedziaŭ našych z paŭdnia adny nazyvajuć „ukraincami," druhija — „małarusami," trecija „rusinami." Toj samy narod adny nazyvajuć italjanskim, druhija vłoskim. Toj samy narod adny nazyvajuć kitajskim, druhija chinskim i t. d.

Tak sama i naš narod — tak ci hetak, ale jon, jak narod asobny, musić-ža niejak nazyvacca! U kožnym adnak razie nia moža jon nazyvacca ani rasiejskim, ani polskim, ani litoŭskim.

Ad hetych narodaŭ naš narod stanović niešta admiennaje.

Jon i krystalizavaŭsia z daŭniejšych asobnych plamionaŭ słavianskich i skrystalizavaŭsia ŭ asobny narod. Ciapier jon stanović adzinku składovuju zusim asobnuju i jon musić mieć svoj asobny nazoŭ.

Pryčyna taho, što niekatoryja nia lubiać nazovu „biełaruski" kryjecca ŭ tym, *što zamała miłaści na śviecie.*

Navuka Chrysta, katoraja jość navukaju miłaści, jašče krychu bolš praktykujecca pamiž asobnymi adzinkami ludzkimi, ale mienšaje maje zastasavańnie pamiž adzinkami składovymi čałaviectva. Tut panuje prava dužejšaha, možna skazać, što navat u niekatoraj miery i ŭ hramadzianstvach chryścijanskich.

Ludzi nia viedajuć, ci nia chočuć viedać pra navuku Chrysta, katoraja nakłaniaje da miłaści, a jduć za pačućciom praciŭnym. Takim ludziam zajzdraść, što druhi žyvie na śviecie. Tolki „ja," „ja" aby žyŭ!... Heta nazyvajecca *egoizm*, ci inačaj skazać samalubstva, katoraje majuć nia tolki asobnyja ludzi, ale i całyja klasy hramadzianstva, asobnyja narody, adnym słovam — adzinki składovyja.

Varočajučysia da nazovu „biełaruski" — skažam, što z niedastačy miłaści bližniaha, asabliva miłaści hramadzkaj, tyja, katoryja nosiać na sabie hety nazoŭ — byvajuć u niekatorych nialubymi; ale, zatym što nia možna ŭsich biełarusaŭ tak uziać dyj vykaźnić, dyk hetyja „niekatoryja" chočuć usich biełarusaŭ pierarabić na svoj kapył. Voś dzieła čaho hety nazoŭ „biełaruski" tak jość „niekatorym" nialuby i tak starenna jany jaho abychodziać.

Kab bolš na śviecie było miłaści, a mienš egoizmu — hetaje słova „biełaruski" nikomu nia było-b praciŭnym.

D. Aniśko.

Baćki Biełarusy! Vučycie svaich dziaciej čytać i pisać pabiełarusku!

Biełaruskaja chronika.

6 miesiacaŭ za »На этапах« Vilenski Apelacyjny Sud 9.II. sioleta M. Tanka za zbornik vieršaŭ „На этапах" zasudziŭ na 6 miesiacaŭ. Asudžany kiruje spravu ŭ Najvyšejšy Sud.

Jašče sprava „Bieł. Krynicy." Na 3.III u Haradzkim Sudzie ŭ Vilni naznačanaja sprava „Bieł. Krynicy." Abviniajecca redaktar A. Dasiukievič i vydaviec A. Šutovič za artykuł „Siła Ideału," nadrukavany ŭ uspomnienaj hazecie ŭ pačatku minułaha 1937 h.

Drukavańnie „Božaha Słova," knižki Ks. Ad. Stankieviča, pastupaje ŭpierad. Užo pieršaja častka nadrukavana; całaść budzie hatova za jakoha paŭtara miesiaca.

Biełaruskaja Evanelička tak-ža drukujecca i niezadoŭha vyjdzie z druku. Apracavaŭ jaje toj-ža Ks. Ad. Stankievič.

Pamysnaja viestka ab „Bieł. Krynicy." Hetymi dniami red. I. Paźniak atrymaŭ paviedamleńnie, što Najvyšejšy Sud skasavaŭ prysud Vil. Akr. Sudu ŭ spravie art. ab razhonie Rady BChD. Pry hetym zaznačajem, što jak nas paviedamlajuć, spynienaja „Bieł. Krynica" nia maje ciapier ani adnaho pravamocnaha karajučaha prysudu.

U spravie pamiatnika Ciotki. U prošłym hodzie ŭ falv. Stary-Dvor, Ščučynskaha pav. byŭ pastaŭleny pamiatnik Ciotcy, biełaruskaj paetcy, nad jaje mahiłaj. Pamiatnik pastaviła siastra Ciotki. Daviedvajemsia, što los henaha

išło pradusim ab toje, kab na niekaha apiorcisia, kab znajści siakich-takich sajuźnikaŭ, prychilnikaŭ, spahadčykaŭ, bo-ž sami byli vielmi słabyja, jak ludźmi, tak i hrašmi. Dyk voś, zrabiŭšy choć teoretyčny padzieł ideolohičny, pieršyja dziejačy biełaruskija lahčej mahli znajści sabie aporu ŭ pałakoŭ, rasiejcaŭ, ukraincaŭ, litoŭcaŭ, bo mahli hetaj apory šukać u adpaviednych hramadzkich i palityčnych hrupach uspomnienych narodaŭ, jak levych, tak i pravych.

Słovam, padzieł ideolohičny pieršych biełaruskich dziejačoŭ — heta chutčej padzieł rolaŭ, padzieł pracy. I tak jano było sapraŭdy.

Vobak z „Bieł. Revalucyjnaj Hramadoj", jakaja paŭstavała ŭ Pieciarburzie i ŭ Miensku ŭ 1902 h. i ŭ 1903 hodzie była nazvana „Bieł. Sacyjalistyčnaj Hramadoj", jakaja nia mieła jašče pisanaj prahramy i ŭ jakuju śpiarša ŭvachodzili niamnohija adzinki biełaruskich adradžencaŭ, — isnavała takaja-ž biełaruskaja hrupa ŭžo, tak-ža nia majučaja ani apracavanaj na papiery prahramy, ani statutu, katalickaja, jadro jakoj miaściłasia ŭ Kat. Duch. Akad. ŭ Pieciarburzie, u skład jakoha ŭvachodzili tak-ža niamnohija i tak-ža sposabam śpiarša nie arhanizavanym biełaruskija studenty hetaj Akademii.

I voś-ža dla hetych abodvych kirunkaŭ biełaruskim drukavanym słovam, jakoje niesła biełaruskuju narodnuju śviedamaść u narod, była taja-ž „Dudka" i „Smyk" Fr. Bahuševiča. Adznakaj-ža rožnicy ideolohičnaj hetych kirunkach było toje, što aprača supolnai adnolkava cenienaj „Dudki" i „Smyka", sacyjalisty pašyrali ŭ narodzie revalucyjnyja, u duchu sacyjalistyčnym adozvy i knižycy, a katalikі biełaruskija knižycy źmiestu relihijnaha, z abudžańniem narodnaj śviedamaści, umacniajučy ŭ narodzie chryścijanskuju navuku i jaje etyku, jak padstavy ŭsiakaha adradžeńnia.

I što dziŭna, — što pradstaŭniki hetych u teoryi sapraŭdy roznych kirunkaŭ, u praktycy hetyja rožnicy davali ŭzajemna adčuć nianadta. Žyli dziŭna zhodna i adzinadušna. Niekatoryja z ich, jak ubačym nižej, pracavali ŭ pieramieŝku i adnačasna byli i hramadzistymi i katalikami.

* * *

Ci ty śpiš, — nia čuješ,
ci ty tak — źniamoh,
ci dušu takuju,
daŭ tabie ŭžo Boh?

Na race tam miesiac
płyvie ŭ čaŭnie.
Załataja sietka,
hlań, lažyć na dnie.

U sietcy tej rusałka
mocna, mocna śpić
Darma pieśniaj polnaj
ja žadaŭ zbudzić.

Jak i ty — hłuchaja,
jak i ty — maŭčyć,
stolki ŭžo śpiavaju —
vas nie razbudzić.

Sonnuju rusałku
miesiac pakachaŭ,
ŭ sietku załatuju
kosy zabłytaŭ.

Rosy — brylijanty
kinuŭ na ciabie,
sam kab tolki spaŭ ty
ŭ hetym doŭhim śnie.

M. Mašara.

pamiatnika ciapier niapeŭny, bo jon pastaŭleny biaz viedama ŭstanovy konservatarskaj, jakaja ab hetym byccam pavinna była viedać.

Hurtok biełaruskaj moładzi ŭ Ryzie. Pry carkvie św. Michała Archanieła ŭ Ryzie sarhanizavaŭsia Hurtok biełaruskaj pravasłaŭnaj moładzi. Hurtok pačaŭ užo pracu. Pieršaje sabrańnie adbyłosia 10 h. m. z dakładam na temu "Ab aŭtokiefalii pravasłaŭnaj cerkvy," jaki zrabiŭ nastaŭnik pravasłaŭnaha bahasłoŭskaha instytutu I. Małatok.

U Litoŭcaŭ

20-hodździe niezaležnaści Litvy. 16.II prypadała 20-hodździe niezaležnaści Litvy. Vilenskaja litoŭskaja presa hety dzień adznačyła adpaviednymi artykułami. Tak napr. ab hetych uhodkach spatykajem ustupnyja artykuły ŭ „Viln. Aušra" i ŭ „Viln. Žodis". Badaj vyklučna hetym uhodkam paśviačana adnadnioŭka „Tautos Kelias".

U sam dzień 16.II u kaściele św. Mikałaja adbyłosia ŭračystaje nabaženstva, na jakim, aprača litoŭskaha hramadzianstva, byli takža pradstaŭniki biełaruskaha hramadzianstva.

U toj-ža dzień, uviečary, u parafijalnaj zali pry kaściele św. Mikałaja miełasia adbycca ŭračystaja akademija, ale nie adbyłasia, bo ŭłady nia dali dazvołu.

Z vydavieckaj nivy. Vyjšła knižka R. Mackieviča — „Dvideśimt metu,"u jakoj koratka apisana historyja paŭstańnia Litvy i jaje ciapierašniaje žyćcio i praca. Vyjšli tak ža dźvie adnadnioŭki: „Tautietis" i „Lietuviškoji Mintis".

Schod T-va Ćviarozaŭci adbyŭsia 6.II. Na schodzie byŭ pračytany referat ab alkaholi, dakład staršyni ab dziejnaści T-va i vybary novaha ŭradu. Staršynioj T-va vybrany dasiulešni staršynia Kun. K. Čibiras, probašč kaścioła św. Mikałaja.

Usiaho try škoły. U-va ŭsiej Vilenščynie Litoŭcy ciapier majuć usiaho 3 pryvatnyja pačatkavyja škoły.

Indyk i husi

(Baśnia).

„Razumnaha ludzi chvalać,
A durny sam pachvalicca."
(Prysłoŭje).

—o—

Ŭ daŭniejšyja časiny
Ŭ vialiki dvor husiny
Indyk z svajej kurycaj
Pryjechaŭ z zahranicy.
I vot indyčycca pačaŭ,
Bałdykaŭ, na husiej kryčaŭ:
„Ech, ech-ža vy, ciaciery!
Vy — prosty husi, šery.
A ja strykatym ćvietam,
Čyrvonym z fialetam
Usich vas zakasuju!"
Na heta husi: „Čujem,
I znajem my ŭžo nie adny,
što ty, bratok, durny."

V. Advažny.

Prysud. Akružny Sud na sesii ŭ Lidzie 10 h. m. razhladaŭ spravu b. kiraŭnikoŭ litoŭskich biblijatekaŭ u Lidzkim paviecie, abvinavačanych za pryhatavańnie da adarvańnia čaści terytoryi ad Polskaje dziaržavy.

- Sud zasudziŭ: Jadvihu Klimovičanku na 2 hady, V. Stasielisa i Ad.Butryma pa 3 hady vastrohu.

Amnestyja ŭ Litvie. Litoŭskija dziaržaŭnyja ŭłady z nahody 20-ch uhodkaŭ niezaležnaści Litvy nadoviačy abvieścili amnestyju; zvolniena z vastrohaŭ kala dvuch tysiač viaźniaŭ. Pavodle hetaj amnestyi zvolnieny z vastrohu praf. Valdamaras, b. premjer Litvy, zasudžany na 12 hadoŭ vastrohu za arhanizavańnie zbrojnaha dziaržaŭnaha pieravarotu.

Biełaruskaje vydaviectva ŭ Vilni za 1937 h..

Adnej z najhałaŭniejšych halinaŭ pracy na biełaruskaj kulturnaj nivie źjaŭlajecca biełaruskaje vydaviectva knižak. Praca heta vielmi važnaja i na jaje treba zvaročvać uvahu. Biełaruskaje vydaviectva, choć pa kryšie, ale ŭsiož raźvivajecca. U 1937 hodzie vyjšli ŭ Vilni nastupnyja biełaruskija knižki:

Аляхновіч Ф. — **У капцюрох Г.П.У. Выданьне аўтара. Вільня 1937.** Бач. 160 з партрэтам аўтара. Цана 60 гр. 0,60

Ab sadoch i hryboch. Bač. 32. Cana . . 0,45

Baba Jeŭka Dzied Tamaš i inšyja biełaruskija narodnyja pieśni Bač 31. Cana . . 0,25

Беларускія (крывіцкія) народныя песьні й казкі Бач. 32. Цана 0,45

Беларускі Сялянскі Календар на 1938 г. Выд. Бел. Кнігарні „Пагоня." Бач. 112. Цана 0,50

Biełaruski Narodny Kalendar na 1938 h. Bač. 80. Cana 0,45

Беларускі Адрыўны Календар на 1938 г. Цана 0,50

Biełaruski Adryŭny Kalendar na 1938 h. Cana 0,50

Čamu-ž mnie nia pieć Śpieŭnik biełaruskich narodnych pieśniaŭ. Bač. 32. Cana . . . 0,25

Грынкевіч Ст. др. — У братоў украінцаў. Выд. Бел. Кнігарні „Пагоня." Вільня 1937 г. Бач. 88. Цана 0,50

Hušča Taras — Sceničnyja tvory: „Antoś Łata" — sceničny tvor u dvoch aktach i „Na darozie žyćcia" — sceničny abrazok u adnym akcie. Vydanie II. Bač. 32. Cana 0,50

Haspadarski zbornik. Bač. 16. Cana . . 0,30

Гадоўля авец. Бач. 16. Цана 0 25

Як правільна гаварыць і пісаць пабеларуску. Пастановы зборак чысьціні беларускай мовы ў Вільні. Бач. 18. Вільня 1937 г. Цана 0,70

Polski pasoł suproć J. E. Mitrapalita A. Šeptyckaha

U čym sprava?

U Sojmie polski pasoł Vojciechovski, što naležyć da O.Z.N., vystupiŭ u pramovie z niepraktykavanym dasiul napadam na kniazia hreka-katalickaj ukrainskaj Carkvy Mitrapalita Andreja Šeptyckaha.

Pryčynu svajho vystupleńnia pasoł Vojciechovski padaŭ tuju, što Mitrapalit Šeptycki nie zhadziŭsia, kab sioleta na ŭračystaści paśviačeńnia vady—na Jardanie—ŭ Lvovie prymali arhanizavanym sposabam addziely polskaha vojska; mitrapalit Šeptycki na heta nie zhadziŭsia dziela aściarožnaści, kab nia było z hetaj pryčyny palityčnaj demanstracyi.

Vojciechovski, pratestujučy suproć takoha stanovišča Mitr. Šeptyckaha, zakidaje jamu złamańnie prysiahi. Vojciechovski damahaŭsia, kab urad pačaŭ havaryć z Apostalskaj Stalicaj u spravie źmieny kankardatu.

U abaronie Mitrapalita

Ćvierdžańni pasła Vojciechovskaha zaraz-ža zapiarečyŭ u Sojmie ukrainski pasoł Celevič, jaki zajaviŭ, što Mitrapalit Šeptycki cełaje svajo žyćcio pracuje ŭ kirunku lubovi ŭ suadnosinach narodaŭ.

U abaronie vystupili ŭsie ukrainskija pasły — ŭsia Ukr. Parlamantarnaja Reprezentacyja, usie ukrainskija arhanizacyi i nie arhanizavanyja narodnyja masy, padajučy da publičnaha viedama svajo pryznańnie. Hetkaje pryznańnie Mitrapalitu Šeptyckamu z pryčyny vystupleńnia suproć jaho ŭ Sojmie pasła Vojciechovskaha vyjaŭlajuć usie ukraincy, jak kataliki, taksama i pravasłaŭnyja, halicyjskija i vałynskija.

Razvažny hołas

Ab hetaj spravie viedamy polski publicysty Ad. Bocheński ŭ časapisie „Palityka" miž inšym piša hetak: — Vystupleńnie pasła Vojciechovskaha suproć Mitrapalita Šeptyckaha, heta sumny dokaz, što Sojm u spravie ŭkrainskaj prablemy susim nie arjentujecca. Hetaje vystupleńnie pasła Vojciechovskaha Ad. Bocheński nazyvaje — jašče adnym pamiatnikam palityčnaj niakulturnaści.

Chto vysłaŭ nam hrošy, a „Chryścijanskaj Dumki" nie atrymlivaje, ci atrymlivaje nieakuratna, toj zamiest tracicca na listy ŭ redakcyju, niachaj złoža na svajej pošcie tak zvanuju „reklamacyju", jakaja ničoha nie kaštuje i vyhladaje hetak:

Na adnym baku kavałačka papiery pišycca ŭviersie „Reklamacja gazetowa" i nižej adras našaj redakcyi, a na druhim baku tolki hetak:

Nie atrymaŭ № . . . (tut padać katory numar) „Chr. Dumki" i dać svoj adras. Bolš ničoha pisać niamožna.

I dziŭna i strašna

Liha sto razoŭ siadała,
Ale kožny raz ŭstavała.
Raz apošni jak zasieła,
Dyk, jak kažuć, „prykipieła."
Rviecca ptuškaj— ŭstać nia moža!
Mo' **Litvinaŭ** što pamoža?..
Jon jak dochtar za joj soča—
Kryvi kryšku puścić choča.
I, jak robiać dobry niańki,
Pačaŭ chvoraj stavić bańki.

Goga z Cuzam pajšli von.
Patryjarch zasieŭ Miron
Na rumynski drenny voz
I čuć-čuć laviej pavioz..
Na vazie staryja treski —
—Antoneski, Tatareski —
Z ich Miron byŭ vielmi rad—
Z hnilla tvoryć mocny ŭrad.

Stalin ŭžo ciarplivaść straciŭ,
Choć „trackizmu" prykarnaciŭ
Na hałoŭku — biez paščady —
- Nie złaviŭ adnak-ža zdrady!
Zdrada, raz jak zaviałasia,
Z kamunizmam tak zrasłasia,
Što ni Stalin, ani čerci
Nie patrapiać ich razdzierci.

Hitler z Geryngam biarucca:
Hienerałaŭ hetym časam
Raskładajuć ŭsich pa štučce —
Buduć čyścić pruskim kvasam.
Vot Maršałka, jak kurycu,
Skubać tolki pačynajuć —
Kronprync čmychnuŭ zahranicu:
„Niachaj, kaža, pašukajuć!"

Lavon Vietrahon

Z usiaho śvietu

Pieramieny i załomy ŭ mižnarodnym fašyźmie. Apošnimi časami siarod mižnarodnaha fašyzmu stalisia pieramieny i palityčnyja załomy.

U Niamieččynie kancler Hitler zmusiŭ pajści ŭ adstaŭku najvydatniejšych hienierałaŭ armii i flotu, abviaščajučy siabie najvyšejšaj uładaj nad usiej zbrojnaj siłaj. Na miejsca adstaŭnych hienierałaŭ Hitler naznačyŭ svaich prychilnikaŭ, jakija vykazali jamu svaju viernaść i pasłuchmianaść. Z pryčyny hetkaj reformy ŭ kamandavańni niamieckaj armii paŭstali niezdavaleńni. Hazety padajuć, što ŭ niekatorych addziełach armii byli navat bunty.

Italija apošnimi časami pačała dyplamatyčnyja hutarki z Anhlijaj i zamiest vajaŭničaj pastavy adnosna apošniaj šukaje ŭ kruhoch anhielskich finansistaŭ hrašovaj pazyki Z hetaha vidać, što italjanski fašyzm pačuŭ užo svaju ekanamičnuju słabaść i dziela hetaha apuściŭ tuju šablu, jakoj pamachivaŭ u mižnarodnaj palitycy.

Rumynski fašyzm nieŭspadzieŭki zusim załamaŭsia. Urad premjera Gogi niadaŭna padaŭsia ŭ adstaŭku. Na miejsca fašystaŭskaha ŭradu karol sarhanizavaŭ urad narodnaj konsolidacyi: na čale ŭradu stanuŭ premjeram pravasłaŭny mitrapalit u Rumynii Miron, a ministrami b. premjery papiarednich uradaŭ, apračа b. premjera Gogi. Novy ŭrad adrazu vystupiŭ proci taho, što zavodziŭ urad Gogi.

Pierapoŭnieny vastrohi. U budžetnaj kamisii Sojmu padčas razhladu budžetu Ministerstva Spraviadlivaŭci vyjaŭlena, što ŭ Polšč̆y vastrohi pierapoŭnieny viaźniami: 31.XII.1937 h. było ŭ vastrohach 70.031 viaźniaŭ; vastrohaŭ-ža jość tolki dla 45.000 viaźniaŭ. Z niastačy miejsca 121 550 zasudžanych čakajuć na svaju čarhu, kab adsiadzieć karu.

Na Dalokim Uschodzie. Pachod Japonii ŭ Kitaj nia spyniajecca. Apošnija padziei pakazvajuć, što kitajcy nia dumajuć paddacca japoncam. Suproć japonskaha pachodu ŭ Kitaj štoraz vy raźniej i aktyŭniej vystupaje Anhlija, Zł. Št. Paŭnoč. Ameryki i SSSR. Saviety Kitaju mnoha pamahajuć hrašmi, zbrojaj i radaj.

Praściaroha dla małych dziaržaŭ. Adzin vydatny anhielski palityk źviarnuŭsia da mienšych dziaržaŭ z praściarohaj, kab nia vystupali z Lihi Narodaŭ, bo vialikija dziaržavy mohuć abaranicca ad napaśnikaŭ i svaimi siłami, a mienšyja dziaržavy hetkaj siły nia majuć. Małyja dziaržavy pavinny vyścierahacca fašystaŭskich dziaržaŭ, bo hetyja vykarystajuć ich i małyja dziaržavy zapłaciać za mižnarodnuju anarchiju svaim isnavańniem.

11 miljardaŭ i 1 miljon. Niamieččyna maje 11 miljardaŭ niam. marak zahraničnaha daŭhu. Biezrabotnych naličaje apošnim časam 1 miljon.

Kitajskija biedy. Užo 7 miesiacaŭ, jak Japonija napała na Kitaj. Za hety čas 1 miljon kitajcaŭ zhinuła na vajnie i tak biezbaronnych ludziej ad japonskich araplanaŭ. Apračа hetaha 10 miljonaŭ ludziej biaz dachu nad hałavoj cierpić choład i hoład.

Na ŭsim śviecie ludziej 2 miljardy 116 miljonaŭ. U Azii 1.162 miljony, a ŭ Eŭropie — 526 miljonaŭ. U Amerycy 216 milj., u Afrycy 151, a ŭ Aŭstralii 11 milj.

Katalоncy i Baski ŭ fašystaŭskaj niavoli. Zahraničnyja hazety padajuć, što hišpanskija fašystaŭskija ŭłady (hien. Franko) niadaŭna abvieścili, dziela praściarohi, śpis „prastupnikaŭ:" voś-ža ŭ henym śpisie padany proźviščy dvuch katalоncaŭ, pakaranych pa 100 pezet štrafu za toje, što jany miž saboju havaryli pakatalonsku.

Ułady hien. Franko zabaranili Baskam nia tolki vučycca ŭ rodnaj movie, ale zabaranili pabaskijsku i malicca ŭ kaściele.

Nacyjanalnyja mienšaści ŭ Čechasłavaččynie. U Čechasłavackaj demakratyčnaj dziaržavie, jak padajuć hazety, nacyjanalnym mienšaściam žyviecca nie najhorš. Niemcy tam majuć svoj universytet, Akademiju Navuk, siarednija i pačatkavyja škoły. Majuć i svaju radyjo-stancyju. Niemcaŭ tam stolki, kolki ŭ Polskaj dziaržavie Biełarusaŭ z Litoŭcami. Najmienš z nac. mienšaściaŭ u Čechasłavaččynie, dyk heta Palakoŭ, jakija tam ciapier z svajho pałažeńnia niezdavoleny.

Za bretonskuju škołu. Francuskaja pravincyja Bretonija nacyjanalna nie francuskaja. Tymčasam u Bretonii dasiul byli škoły tolki francuskija. Bretonskija dzieci, što vučylisia ŭ hetych škołach, doma zaŭsiody havaryli i havorać pabretonsku; končyŭšy škołu, zabyvalisia nia tolki pisać i čytać pafrancusku, ale i havaryć. Dziela hetaha ŭ Bretonii najbolš niahramatnych ludziej. Heta spaściarohšy, bretonskija samaŭrady padniali spravu za bretonskuju škołu. Damahańni bretoncaŭ rodnaj škoły padtrymlivaje pałavina pasłoŭ francuskaha parlamantu.

Balšaviki začyniajuć nierasiejskija arhanizacyi. Hazety padajuć, što savieckija ŭłady začynili ŭ Maskvie łatyski rabotnicki kamunistyčny klub, začynili łatyskuju kamunistyčnuju škołu, łatyski teatr i łatyskuju hazetu; začynili taksama: estonski rabotnicki klub, hetki klub amerykanski, amerykanskuju kamunistyčnuju handlovuju škołu, anhielskuju škołu i niamieckuju kamunistyčnuju škołu. Vučni hetych škołaŭ raźmieščany pa škołach rasiejskich.

Ovsiejenko i Trockaha sakratar rasstralany. U Maskvie nadoviačy rasstralali b. savieckaha pradstaŭnika ŭ Varšavie Antona Ovsiejenko i b. sakratara Trockaha Volfa.

Zdareńnie z „Dzien. Vilenskim."

14.II sioleta ŭ redakcyju „Dzien. Vil." źjaviłasia hrupa aficeraŭ, jakija čynam źniavažyli redaktaroŭ i vydaŭca hetaj hazety za toje, što jany napisali źniavažlivy artykuł ab Maršałku J. Piłsudzkim. Apračа hetaha vinavatyja źniavahi buduć adkazvać prad Sudom. Haradzki Starasta źviarnuŭsia ŭ Sud z prapazycyjaj spynić „Dzien. Vileński."

Za chatniaje navučańnie i kooperacyju.

Dzisienščyna. Nia padajem duchdam, a pracujem. Nia hledziačy na ciažkija abstaviny, dla rodnaj biełaruskaj kultury robim, što možam. U hetym hodzie dumajem asablivuju ŭvahu źviarnuć na chatniaje navučańnie i na kooperacyju.

I. R.

Nie dachodzić hazeta.

Radaškavičy. Ja ŭžo daŭno vypisaŭ „Chr. D." i nijak nia moh dačakacca jaje prychodu. Napisaŭ u redakcyju. Akazałasia, što redakcyja vysyłaje. Znača, niechta pierajmaje na pošcie i mnie nie addaje. Takim čynam treba svaju karespandencyju samomu zabirać z pošty. Pišu heta, kab i inšyja viedali, što treba rabić, kab hazety nia hinuli. Ja ŭžo atrymlivaju akuratna.

B. B.

Cenić biełaruskuju knižku.

Vialejščyna. Biełaruskuju knižku i hazetu ŭ nas tak ceniać, što nia mohuć dačakać ich prychodu, a jak pryjduć, dyk raźbirajuć, jak jakuju śviataść. Jość u nas duža achviarnyja ludzi: sami biednyja, a na biełaruskuju hazetu i knižku adnu druhuju załatoŭku i čaścieńka pašluć.

V. K

Śviet nie biaz dobrych ludziej.

Z pad Śvira. Niedaloka ad nas u vadnej vioscy „Koło Gospodyń Wiejskich" było zarhanizavaŭšy kurs kroju. Na hety kurs chadzili mnohija, katoryja i nie naležać da „Koła." Vučycielka kroju na hetym kursie nadta lubiła piajać biełaruskija narodnyja pieśni, sama piajała i vučyła piajać dziaŭčat-vučanic. Prad vyjezdam heta vučycielka prasiła, kab na pamiać dla jaje vučanicy jejnyja i ŭsie znajomyja ŭpisalisia ŭ albomie. Tak i stałasia.

Śv.

Vilenskaja chronika.

Delehacyja biezrabotnych. U minułym tydni biezrabotnyja m. Vilni vysłali delehacyju da vajavodztva, dzie złažyli memorjał ab svaich patrebach. Ab vynikach pokulšto niaviedama.

Sprava dapamoh žydoŭskim pryvatnym škołam. Mahistrat admoviŭ davać dapamohi na pryvatnyja žydoŭskija škoły. Žydy chacieli z hetaj pryčyny naładzić pratestacyjnaje vieča, ale ŭłady nia dali dazvołu.

Biezrabotnych u Vilni apošnim časam naličajecca bolš 7 tysiač.

16-ja ŭhodki karanacyi śv. Ajca Piusa XI prypadali 12.II. Z hetaj nahody J. E. Vilenski Arcybiskup adpraviŭ uračystaje nabaženstva.

Paštovaja skrynka

J. S. U prošłym numary nie ŭdałosia. Drukujem ciapier. Pišycie da nas čaściej. Ci dachodzić „Chr. D."?

H. Ł. Pakrysie karystajem. Dumajem, što hetak možna.

Uł. B. Duža my Vam udziačny. Karystajem. Pišycie čaściej. Prośbu Vašu spaŭniajem.

A. B. Na abiacanaje čakajem. Za probnyja adrasy dziakujem, karystajem z ich.

C. K. A čas užo parupicca ab padpiscy.

Z. B. Vy j sami viedajecie, što taja karova, jakaja šmat rykaje, — mała małaka daje.

V. F. Vypiščie biełaruskija knižki z kniharni „Pahonia" i budziecie mieć što rabić.

A. V. Vieršy Vašy anijak nie padchodziać. Pišycie nia vieršami, a zvyčajna.

U. A. Atrymali, a Vy ci atrymlivajecie?

A. S. Damahajciesia na pošcie, bo inakš ničoha nia budzie.

J. P. Treba pracavać, dyk usio budzie dobra.

Žarty

Zabrachaŭsia

— Viedajecie — kaža pan Brachunski pry stale ŭ haściach — žančyna moža być niastrojnaja, i niadobraja, i niavietlivaja, i niaščyraja, ale musić umieć dobra varyć. Najlepšym hetaha dokazam jość naša haspadynia, u jakoj my siańnia haścim.

Dobry aŭtomobilist

— Vy zdajecca ŭžo daŭno zdali šoferskija ekzaminy i dastali dazvoł jeździć, ale dahetul ja vas ani razu nia bačyŭ u aucie.

— Tak, ale z takim trudom zdabyŭ sabie prava jazdy, što nie chaču jaho tak chutka stracić.

„Chr. Dumka" vychodzić: 1, 10 i 20 kožnaha miesiaca.

Padpiska na hod — 3 zł., na paŭhodu — 1 zł. 50 hr., na try miesiacy — 75 hr. Cana asobnaha numaru — 10 hrašoŭ.

Adrys Redakcyi i Administracyi: Vilnia (Wilno), Zavalnaja vul. № 1—2.

Adkazny redaktar V. JERMAŁKOVIČ — Vydaviec KS. AD. STANKIEVIČ

Biełaruskaja Drukarnia im. Fr. Skaryny, Vilnia, Zavalnaja vul. № 1.